

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI
MEDICINĂ VETERINARĂ
“ION IONESCU DE LA BRAD” DIN IAȘI**

TEZĂ DE ABILITARE

**Paradigma relației
agricultură – dezvoltare rurală**

**DOMENIUL - INGINERIE ȘI MANAGEMENT ÎN
AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ**

Conf. univ. Dr. ȘTEFAN Gavril

**Iași
2016**

Rezumat

Teza de abilitare este structurată pe trei secțiuni și prezintă o sinteză a principalelor rezultate științifice și academice obținute în cariera de cadru didactic universitar și de cercetător, precum și direcțiile de cercetare ale autorului.

În prima secțiune sunt prezentate informații privind parcursul profesional al autorului și principalele realizări științifice și profesionale.

Am urmat studiile universitare în perioada 1987-1992, la Facultatea de Agricultură din cadrul Institutului Agronomic „*Ion Ionescu de la Brad*” Iași, în prezent - Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „*Ion Ionescu de la Brad*” din Iași. În luna ianuarie 2000 am susținut public teza de doctorat cu tema “*Optimizarea structurii producției agricole pe microzone în Colinele Tutovei din Podișul Bîrladului*”, sub îndrumarea Prof. univ. Dr. Petru MAGAZIN. Am obținut titlul de doctor în Științe Agricole și Silvice, specializarea “*Management și Marketing în Agricultură*”. În prezent, sunt titularul disciplinelor de „**Economie rurală** - anul II, Inginerie Economică în Agricultură”, “**Analiză economico-financiară** - anul IV, Inginerie Economică în Agricultură” și „**Politici agricole** – anul I Master, Administrarea Afacerilor Agricole”, în cadrul Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară „*Ion Ionescu de la Brad*” din Iași. **Rezultatele obținute** în activitatea didactică și de cercetare sunt concretizate în: 12 cărți de specialitate publicate în edituri – autor și coautor; 7 cărți de specialitate litografiate pe plan local – autor și coautor; director în cadrul a 3 proiecte de cercetare; colaborator în cadrul a 10 proiecte de cercetare; 120 articole publicate în reviste și volume ale unor manifestări științifice indexate în alte baze de date internaționale și în alte reviste de specialitate – autor sau coautor; 11 lucrări științifice cotate ISI.

În aceeași secțiune sunt prezentate direcțiile principale de cercetare.

Provocările societății europene în orizontul anilor 2020 sunt reprezentate de **siguranța alimentară, agricultura durabilă și bioeconomia**. Aceste domenii au la bază studii privind eficiența economică, iar rezultatele obținute anticipează comportamentul agricultorilor față de factorii interni (**costul, resursele, tehnologia**) și factorii externi (**prețul, calitatea, piața, interesele globale**) ai producției agricole (Ștefan G. 2014). Plecând de la

aceste considerente, cercetările efectuate de autor în perioada 1996 - 2015 cuprind:

- **Eficiența economică a producției agricole:** analiza relației, factori de producție - eficiență economică; analiza relației tipul de fermier - eficiență economică; analiza relației mărimea fermei - eficiență economică; analiza relației dimensiunea fermei - eficiență economică;
- **Piața și filiera produselor agroalimentare:** avantajul competitiv și performanța pieței sunt influențate de două grupe de factori: factori tradiționali (cotă de piață, prețul, costul, rentabilitatea, productivitatea și imaginea întreprinderii) și factori noi (accesul la inovație și viteza de a utiliza inovația, avantajul de poziție într-un flux economic dominant, scara întreprinderii și economia finanțării). Determinanții tradiționali ai performanței pieței își pierd valabilitatea în condițiile crizelor de sistem, sens în care mulți întreprinzători se întreabă dacă în prezent există determinanți ai performanței pieței sau nu. Răspunsul este - „DA”, cu explicația că determinanții performanței pieței sunt într-o mișcare continuă și urmăresc schimbările de valori din economia globală. Importanța relativă a factorilor noi a fost accentuată de criza economică înregistrată la nivel mondial. Astfel, factorul cu cea mai mare importanță relativă pentru toate firmele luate în calcul a fost avantajul de poziție într-un flux economic dominant (34,8 - 40,8%);
- **Paradigma relației agricultură - dezvoltare rurală:** prin paradigma relației agricultură - dezvoltare rurală înțelegem a căuta o “cunoaștere”, respectiv un răspuns la întrebarea: **este agricultura motorul dezvoltării rurale?** Răspunsul face obiectul cercetărilor întreprinse de autor în ultimii 10 ani atât din punct de vedere bibliografic cât și econometric, prin studii de teren și calcule proprii. Concluzia este: **agricultura poate fi motorul dezvoltării rurale, cu condiția absorbției inovației în economia rurală.**
- Astăzi dezvoltarea nu înseamnă creștere economică, autosuficiență alimentară, acces la tehnologii. **Dezvoltarea se referă la Om.** Din punct de vedere economic, omul luptă cu sărăcia (cu lipsurile), sens în care, dezvoltarea este efectul acțiunilor de combatere a sărăciei. În societate, omul sub toate aspectele sale își cucerește demnitatea și devenirea, tinde spre a crea, a alege, a decide, a fi responsabil, a fi liber, etc. Criza anilor 2008-2010 a demonstrat că economia globală are o nouă paradigmă (luând în considerare viteza de propagare a efectelor economice negative). De

exemplu, analizând creșterea economică din țările Europei pe o perioadă de 30 de ani, rezultă: factorii clasici contribuie cu aproximativ 21%; neofactorii contribuie cu circa 79% (Ștefan G., 2012). Din total factori clasici (100%), capitalul participă cu aproximativ 38% și munca cu 62%. Pământul are influență zero. Astfel, creșterea economică este influențată în principal de neofactori: abilități antreprenoriale în proporție de 36%, inovația și tehnologia - 29%, informație - 23% și alți neofactori - 12%. Efectul acestor mutații conduce la concluzia că, în prezent principalul avantaj comparativ este dat de abilitatea de a utiliza informație. **Abilitatea de a utiliza informație formează cunoaștere. Furnizorul de cunoaștere va fi un centru de putere, respectiv un generator al dezvoltării.**

Pilonii noii economii sunt descoperirile, invențiile și inovațiile. Originile inovațiilor sunt în descoperiri. Descoperirea reprezintă capacitatea unui individ de a vedea în jur ceea ce nu vede altcineva. Descoperirile ca atare nu au nici un rol în dezvoltarea economică, întrucât ele nu sunt practice, însă constituie sursa de idei pentru a inventa. Drumul unei descoperiri spre utilitate umană este prin invenție. La un moment dat, această invenție este pusă în practică, rezultând inovația. Inovația este o creație pur nouă, utilă omului, care influențează dezvoltarea economică. Spre exemplu, inovații au fost alfabetul, cetatea, mașina etc.. Întotdeauna inovația produce progres tehnic și tehnologie, deoarece ea determină înlocuirea capitalurilor. Progresul tehnic determină mecanizare, creșterea productivității și scrierea de tehnologii, iar aceasta din urmă generează informație. Inovația în sine nu produce creștere și dezvoltare economică, ci aceasta determină progres tehnic. Informația este un efect al tehnologiilor și al progresului tehnic. Prin crearea de noi tehnologii apare informația care devine tot mai valoroasă, pe măsură ce este mai des utilizată de către antreprenori. Aceștia din urmă, prin abilitatea antreprenorială de a valorifica informația și de a obține noi produse și servicii economice, impulsionează dezvoltarea economică. Antreprenorul își pune întrebări și dă o nouă direcție informației pe care o deține. Astfel, el se întreabă: Dar dacă aș înlocui în această tehnologie acest lucru? În acest moment el este creator de altă informație și presează în descoperire, care generează invenții și ciclul se reia. În toate aceste puncte ale ciclului inovațional, acționează un factor deosebit de important, ignorat de cei mai mulți cercetători, respectiv **PUTEREA**. Fără putere, niciun factor nu poate fi mobilizat și făcut util omului, astfel încât el să producă creștere și dezvoltare economică. Marile economii s-au creat prin putere, iar puterea până în sec. XX era reprezentată de forța armelor. În epoca modernă, puterea este dată de controlul cunoașterii și a

informației. Puterea influențează în final creșterea, întrucât prin putere se iau decizii dacă un teritoriu se dezvoltă sau nu.

Secțiunea a doua este dedicată prezentării planurilor de evoluție și dezvoltare a carierei în domeniul științific și academic. Activitatea de cercetare viitoare se va concentra pe următoarele direcții de interes: eficiența economică a producției agricole; piața și filiera produselor agroalimentare și paradigma relației agricultură - dezvoltare rurală. Dezvoltarea carierei în plan academic va viza în principal editarea de cărți și îndrumătoare de lucrări practice, centrarea și orientarea activității educaționale pe student și îmbunătățirea continuă a procesului educațional.

Secțiunea a treia cuprinde principalele referințe bibliografice care au stat la baza elaborării tezei de abilitare.